

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETAR: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂSOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA,

1838

GHEBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRĂSOV

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513

Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 93

11 Decembrie 1941

Anul 104

Simful onoarei

de V. Branisce

Trăim timpuri eroice. Pe câmpii îndepărtate, ostașii Țării spală prin sânge și suferințe, prin jertfe și eroism greșelile altora, restabilind în conștiințe și în opinia lumii onoarea neamului. Pentru că simful onoarei este adânc înrădăcinat în caracterul Românului. Pentru el, o vorbă dată echivalează cu cele mai iscusit redactate acte scrise, dar acea vorbă pornește totdeauna din tainele sufletului său.

Morala lui este simplă și sănătoasă. Ea s'ar putea rezuma în lapidara formulă a lui Caragiale: pentru faptă, răsplătată și pentru năpastă, năpastă.

Țăranul român este blajin, simplu, omenos, poate chiar închis la suflet uneori, — dar, Doamne, cine l-a făcut să fie așa? — el iartă pe cel ce greșește, deși nu întotdeauna uită.

Românul s'ă chează cu viața, pentru ori care din actele sale.

N'am putea spune același lucru despre ciocoișii noștri.

Pentru o mai bună ilustrare a celor spuse, să dăm un exemplu din trecut.

O persoană care deține o situație însemnată în stat, la un moment dat, angajează țara într-o chestiune de vitală semnificație, contra voinței tuturor. Ea poate crede sincer că face un bine țării. Dar, poate nici n'o crede, ci este silită de alții s'o facă, și pentru că nu vrea să se știe că nu este decât o marionetă, își asumă cu patos răspunderile.

Evenimentele se precipită. În curând se evidențiază că incapacitatea acelei persoane a dat rezultate dezastruoase. Care cu bejenari împânzesc drumurile țării. Iadul se deschide pentru sutele de mii de ființe căzute în urgie.

Care este atitudinea persoanei vinovate?

Aici ar fi multe de spus. Pentru că atitudinea acelei persoane este în funcție de simful onoarei pe care-l are — sau care-i lipsește.

O greșală poți s'o plătești cu un gest elegant. Suprimându-te pe tine să dai mână liberă altora să facă mai mult sau mai bine. Dar, bineînțeles, pentru un asemenea act se cere să fii caracter și nu măscăriciu.

Este și o a doua atitudine, mai omenească, mai creștină. Să-ți pui cenușă pe cap și printr-o sinceră pocăință să încerci să dobândești ispășirea. Și pentru această atitudine se cere o mare putere sufletească.

Eu am cunoscut o a treia atitudine. Să te faci nizan. Nici ai n'ai mâncat, nici gura nu-ți miroase. Să te impui în dreapta și în stânga. Să treci în revistă serbări la care n'ai avea ce căuta. Să dai tu altora sfaturi și lecții. Să fii discursuri „pe plan politic, pe plan social, pe plan economic”. Să te consideri alfa și omega înțelepciunii, ferment de nelipsit din plămăda obiditului tău neam.

Iar la zile mari, să susții că „țara dorește, de câte ori se găsește în fața unui sbucium sufletesc, să abă sentimentul că este consultată”, și să nu-ți treacă măcar prin mîntă cum ai leși tu însuși dintr-o asemenea consultare.

Vai, de mi-ar fi dat să o trăiesc și pe asta!

O formalitate împlinită

de Ion Colan

Constatăm și recapitulăm.
N'avem nici venin de pus în condeie, nici amabilități făcămice de caligrafiat. Insemnăm un moment al actualului războiu, pentru că ne privește, punând în cuvinte tot calmul pe care credința în destinul nostru ni-l impune.

*
Anglia a declarat războiu României.

Motivul?

Fără motiv.

*
România, la 22 Iunie 1941, la trecut Prutul, considerându-se în stare de războiu cu Rusia Sovietică.

De ce?

Mai întâiu pentru că, în 1940, România a fost pusă în fața unei note ultimative, prin care Stalin îi cerea evacuarea Basarabiei și Bucovinei de Nord. Țara, slăbită pentru motive ce n'au nimic a face cu nota ultimativă, a cedat în fața forței. Ni se mutila țara, fără ca alții să fie străini de aceasta, de dragul unor aranjamente în casă proprie, înlesnind expansiunea comunistă spre Vest. Că de expansiune era vorba o poate dovedi Basarabia recucerită, transformată, în mai puțin de un an, în cea mai înaintată bază de plecare la atac a comunismului spre Vest.

Unanim s'a recunoscut atunci, că României i se făcea o mare nedreptate.

Au urmat alte mutilări și ulterioare declarații străine au confirmat că nu pot fi etichetate altfel.

Tuturor acestor încălcări de pământ românesc, România trebuia să răspundă odată. Conducătorul Italiei a spus: O națiune care nu schițează nici măcar un gest de apărare a teritoriului ei, își merită soarta.

Se legănau în iluzii cei ce și închipuiau că România face parte din aceste țări.

Pentru U.R.S.S. începutul celui odată a fost 22 Iunie 1941.

Nu revanșe împotriva unui stat de dimensiuni astronomice, ci recucerirea unui pământ asupra căruia și istoric, și etnic numai noi aveam dreptul.

Așadar: Întâiu recupărarea pământurilor invadate. Era primul obiectiv de atins.

Al doilea, singurul care ne putea garante păstrarea acestor pământuri: Îndepărtarea comunismului de frontierele noastre, în ultima analiză, distrugerea lui.

Se știe: Dela ivirea comunismului în Europa, acesta a constituit o continuă amenințare, în pri-

Continuare în pagina 3-a

Solidaritate națională

de I. Bozdog

În trecutul apropiat, în eforturile eroice pentru realizarea unității noastre naționale, solidaritatea ardeleană a fost un punct de onoare și de razim al întregului neam. Bazat pe această stâncă neamul a reușit să înscrie pagini de lupte dârze și întemeia cele mai frumoase nădejdi pe această țarie.

Această solidaritate, devenită proverbială, a izvorit din necesitatea apărării față de primejdia cotropitoare. Ea n'a fost comandată, nici impusă, ci era expresia unei conlucrări voluntare prin canalizarea energiilor ce se ofereau instinctiv, din porunca mișcării reflexe de apărare. În ea se conțopea voința celui mai mic informator, cu a celui mai conștient luptător, supuse deopotrivă voinții diriguitoare a strategilor, care chibzuiau și dictau mișcările de apărare și de atac, dela care nu se cunoștea abatere. Acest fel de a simți, gândi și acționa armonic s'a impus în sânul comunității naționale, producând selecțiunea naturală și ierarhizarea puterilor luptătoare, a trezit teama și mai târziu frica dușmanului și a umplut de respect pe cei din afară. A fost deci concentrarea sufletească a națiunii pentru atingerea unui singur ideal, cu excluderea tuturor considerentelor secundare, ce ar fi putut împiedeca reușita.

Sdruncinarea solidarității noastre a început când neamul a răzbit la un liman mai fericit.

S'a pierdut din vedere în acele momente că răul n'a fost desființat, ci numai înlăturat. Acest rău înfruntat, pentru un timp s'a retras și apoi curând s'a furișat subt pulpana ocrotitoare a națiunii generoase și în continue sărbătoriri.

În timpul freneziei lozincilor umanitariste și ale unui liberalism interpretat la noi până la uitarea de noi înșine, răul a prins puteri, a ieșit din ascunziș și a început să-și revendice locul de dominație și conducere asupra organ-

— Continuare în pag. 3. —

„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Ștefan Manciuca:

Așezări românești din Ungaria și Transilvania în sec. XIV și XV

Tip. Seminarului Blaj 1941

D-l Manciuca, cunoscut cititorilor prin lucrarea „Românii la granița de Vest”, premiată de Academia Română, aduce noi dovezi, acte și documente, cele mai multe scoase chiar din istoricii unguri, pentru a stabili adevărul pe care orice om de știință, necondus de patimi, trebuie să-l recunoască.

Cu „Așezări românești”, istoriografia română angajată, în mod serios,

în problema controversată, până la viciu, a permanenței noastre pe aceste plaiuri, înregistrează o serioasă contribuție.

Se știe teoria oficială a unor care susțin că ne-am infiltrat printre ei în sec. IX—XII, venind din Sudul Dunării. Argumentele lor sunt spulberate, unul câte unul, de dovezile istoricului român, bazat pe no-

menclatura și toponimia locurilor. Asta, până la actele din cancelariile primilor regi unguri. De aici înainte grăiesc acestea.

După o lungă incursiune în istoria Ungurilor, pe care o face cu multă obiectivitate, fără aprecieri jignitoare, d-l Manciuca însuși constată bine întemeiate, grele de adevăr, nimic volatil, totul minuțios și cu mult scrupul așezat. Uneori și revenirile asupra unor date foarte importante, le face cu o extremă sgarcenie de spațiu. Într'un număr de 211 pagini a condensat material extrem de bogat.

Se vede că a selecționat și supus unui sever control tot acest material.

Istoria Românilor din Ardeal nu o poate scrie nimeni până ce nu cunoaște și pe cea a grupurilor etnice, cu care se împletește și se completează. Lucrul îl vedem aplicat, fără să dea preponderență elementului afectiv, din respect pentru adevăr, dela întâia și până la ultima filă, în lucrarea d-lui Șt. Manciuca.

Se impune oricui un elementar bun simț. Acesta nu li-l putem cere

Carnet contemporan

III.

Am un prieten care mă sâcâie cu prietenia lui.

E plin de bunăvoință ca un fagure de viespi.

Mi-am făcut casa cu ușa spre răsărit și m'a certat că mai bine ar fi fost spre miazăzi. De-am cumpărat o vacă m'a ținut de rău că n'am luat un vițel pe care-l plăteam mai ieftin și tot vacă ajungea.

Mă vede ducându-mă în grădină și scuturând omizile din cei câțiva pomi. Mă laudă dar nu pregetă să-mi arate că frunzele sunt pe jumătate mâncate și că, orice aș face, pe toate omizile tot n'am să le pot ucide.

Mă scol cu noapte'n cap, mă căinează că mă lipsesc de somnul cel mai dulce.

De altfel în zădar mă feresc unorii de privirile lui binevoitoare. Răsufiu ușurat când mi-l fură treburile cât mai departe, dar de acolo nu încetează a se interesa de mine, blagoslovindu-mă cu meșteșugite scrisori.

M'a pus naiba să m'apuc de scris, iac'așa mai la bătrânețe. M'a laudat, de bună seamă, lăsând să-i scape, într-o doară, la plecare, părerea că mare lucru nu-i nici scrisul. Toată lumea scrie. Eu ar fi nevoie, zice scumpul meu prieten, să nu mă avânt prea mult, că și el scrie, dar a păstrat anumite limite care i-au adus un trainic nume.

Și de-am avut un necaz, tot el cel dintâiu a sărit să mă consoleze, bine înțeles fără să mă ajute, însă participând cu fiecare fibră, alături de mine.

Ce să mă fac cu acest prieten? Prea mă laudă și mă cocoleșește, de parcă aș fi o femele.

Sunt un destul de slab gospodărit și mă amețește cu ditirambe la adresa acestei presupuse calități ce aș avea.

Am căutat să mă sustrag bunelor sale intenții dar nu e chip. Omul! Imi vrea, chiar în contra voinței mele, binele. Nu mă poate lăsa să sufer. Ii sunt deopotrivă și, după împrejurări, magistru și discipol. Ba, uneori, un biet cobai pentru săvante experiențe în beneficiul prieteniei.

Am încercat să-l contrarez, făcând prostii. Le-a găsit delicioase.

Grijului la ceea ce viitorul ar putea să-mi rezerve, mă copleșește cu o bunăvoință fără de margini.

Și în fiecare toamnă vine să-mi mănânce, din singurul pâr din grădină, singurele două - trei pere mălăiețe ce cresc sub multele frunze.

Aurel Marin

FRATE ARDELENE,

Imprumutul se numește al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne facem țara cum a fost!

MOARTEA UNUI POET

Aurel Marin

În războiul dus împotriva dușmanului din Est, undeva, pe front, a fost rănit și a murit, ca ofițer activ într'un regiment de grăniceri, locotenentul poet George Vaida.

Se înțelege că poezia sa, ca a oricărui poet de vocație, nu avea nimic aface cu cariera ce își alesese.

El nu a cântat nici frumusețile patriei, pe care a iubit-o dându-și viața pentru ea, nici firea războinică a poporului nostru, demonstrată pentru ultima oară în glorioasa campanie din acest an, ceea ce, fără îndoială, ar fi fost lăudabil. Mai puțin stăpânit de elanuri patriotice, pentru care lira sa nu avea nicio coardă, poetul, mort la o vârstă când alții încep să scrie, a căutat semnele poeziei în notații scurte, de confesiuni interioare.

În al său întâi și ultim volum, intitulat prețios „Calm exterior“, vroid a spune dela început că în adâncul poeziei va fi rămas sbuciumul necesar creației, el expunând doar un calm care este exterior, formal, George Vaida putuse să rupă câteva acorduri. Netrecut încă de faza experiențelor literare câte sunt necesare unui adevărat poet, avea să depășească în curând acest volum și versurile rămase prin reviste, precum și cele nepublicate, stau mărturie.

Năerul

De-atâtea nopți, de-atâtea zile 'n șir,
Corabia se leagănă pe mare,
Tăindu-și drumu 'n spuma de safir,
Sub largă lunii boltă călătoare.

La bord, privind din când în când în larg,
Năerul cu ochi limpezi ca mărganul
Sărută luna prinsă la catarg
Și-apoi vorbește 'n taină cu oceanul.

N'a luat cu el busolă și nici hărți
Să vadă calea mărilor în ele,
Ci luminat din mari singurătăți,
Iși duce nava după albe stele.

Neșovăind că 'n urma lui de-acum
Întreaga lume, ca o stea, se pierde,
Din tot trecutul face-un pumn de scrum
Și-l svârle 'n oceanu-adânc și verde.

Căci de-o ajunge 'n insula ce 'n vis
A legănat-o-atâția ani de-a-rândul,
Mai pur ca firul ierbii 'n paradis
Ar vrea să-i fie sufletul și gândul.

Ca 'n casa de sub nalții palmieri
Zidind din lut o altă față a lumii

Dar eforturile sale nu sunt numai lăudabile; ele au și încununat cu succes versuri care pot trece în anatologii.

Să fie oare un presentiment al morții că la începutul anului în care avea să moară, a scris și a publicat acel elegiac Testament literar? (Convorbiri literare LXXIV, nr. 1, I. 941).

Parcele nu au fost însă îngăduitoare și cântecul său s'a sfârșit.

Ajuns la o sigură tehnică a versului, George Vaida era mai mult decât o promisiune în și așa destul de puțin populata republică a poeziei de azi.

Cu o frumoasă cultură, în care înțelegea să și-o întregească prin alese lecturi, puteam vedea cum, în timpul din urmă, își croia curajos drumul pe care nu avea să-l meargă până la capăt.

Locotenentul George Vaida a căzut secerat de gloanțe, dar poetul a rămas și va rămânea între noi, cu muzica sa eterată, cu melancolia-i particulară.

Iată, în sgârcenia spațiului, îngăduită de gazeta, ultima poezie publicată, (Convorbiri literare, Martie 1941) în care nobilele aspirații și-au găsit un diafan înveliş:

Să lunece, nisip, ziua de ieri
Și tot ce-a 'ngemănat cu dalta humii.

Dar de-odată apele se strâng
În jurul lui ca niște metereze,
Iar lemnele corăbiei se frâng
Ca pe furtună naltele faleze.

În fundul mării fără de sfârșit
Zac stelele și luna laolaltă
Și numai cărma înspre infinit
Trosnind, ca'n foc, pe valuri albe, saltă.

Iar norii groși se-apropie mereu
Cu trăsnetele lor ucigătoare
Și ceru 'ntreg l-apasă tot mai greu
În apa plină de involburare.

Dar, când, apoi, lumina din priviri
Iși pierde strălucirea de-altădată
În ultimele clare licăriri
Din ochi îi cade lacrima curată.

Căci, peste cerul ce l-a luminat
De mult, acum îl biciuie din ceață
Fantomile pe care le-a uitat
De mult, pe țârm, în alba dimineată.

Brazilor de ce jeliți...

Brazilor, de ce jeliți,
Noptile nu mai dormiti,
Ziua vă aud plângând
Și vă văd cădelnițând.
Pentru cine? Pentru ce?
Pentru mine poate e
Semn de căldă prietenie,
Semn că viață mi-e pustie?
Dor mi-e cetină plecată,

Lângă voi să dorm odată;
Mâna cruce peste piept
Ca să nu mă mai deștept.
Gura mi astupată bine
Cu cicorii și coprine,
Ochii 'nchiși și peste ei
Bolovani s'apese grei,
Bolovani și cărmidă
Ca să nu se mai deschidă.

Ecat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU

Unde aplici calea de mijloc?

Cei mai mulți prindem câte un izolat adevăr filosofic și-l aplicăm și când trebuie, și când nu trebuie, sau îl aplicăm fals. Bună oară: „Fii sever“ îl aplicăm mai curând față de alții, nu față de noi. Suntem gata să punem în practică ceea ce este mai comod, decât ceea ce este mai rațional. Majoritatea oamenilor tândălesc în pat dimineața și se culcă târziu seara fiindcă le e incomodă scularea în camera rece, deși sunt convinși, că principiul „scoală-te de dimineață“ este foarte sănătos.

Toți am auzit: apoi tot calea de mijloc e cea mai bună.

Suntem și noi de acord cu acest străvechi principiu, căruia Horațiu, marele poet roman, îi zicea *Aurea mediocritas*: Calea de mijloc e de aur. Numai cât firea noastră omenească îl aplică și unde trebuie, și unde nu trebuie; și unde ar trebui, nu-l aplicăm de loc. În materie morală d. ex., unde nu ar trebui să-l aplicăm de loc, căci intrăm în păcatul: „a servi la doi stăpâni; și lui Dumnezeu, și Diavolului“, îl aplicăm în mod uzual. Nu prea își face azi nimeni scrupule de conștiință, că nu păstrează exact credința conjugală, că ia mai mult din ceea ce nu i se cuvine, că la o plată oareșicare, la care din greșală i s-a dat mai mult, nu dă bietului negustor înapoi ceea ce nu i s'ar cuveni, că un portofel găsit îl păstrezi pentru tine. Chiar se bucură când d. ex. negustorul nu mai socotește cei 4% și-i lasă în pace cu facturile, de care nu au de loc nevoie, dar legea îl obligă la ele.

Cred însă, că este foarte bună calea de mijloc, mai ales pentru vremuri de pace, în materie politică, deoarece prin ea și libertatea individuală e asigurată, și autoritatea de stat prezentă. Dictaturile sunt numai pentru vremuri excepționale și omeniirea după război va reveni, desigur, la calea de mijloc a conducerii de stat.

Este apoi excelentă calea de mijloc, în axa vieții tale, în care ar trebui să îmbini în mod armonios viața simplă a strămoșilor tăi, cu cerințele de azi ale civilizației. Să-ți faci serviciul tău în camera închisă, dar să nu uiți de viața mereu în aer liber a strămoșilor tăi. Să așezi la banchete, sa ai bucatărar sau bucătăreasă în casă, dar să nu uiți de postulul dese și lungi de Paști și Crăciun ale strămoșilor. Formele de azi îți cer iscălitură pe forice act, dar înainte de toate nu uita, că cuvântul dat pe vremea strămoșilor valora cât 100 de iscălituri azi. Toate Duminecele îți sunt ocupate de întruniri, sedințe, conferințe sau excursii? Nu uita însă, cel puțin la sărbătorile mari, de cuminecătură și mersul la biserică al strămoșilor.

Dr. M. Suciu-Sibianu

adversarilor noștri, care inversează or dinea faptelor. Ei știu foarte bine, ba unii cercetători recunosc, că trecerea lor în stânga Tisei s'a făcut sub presiunea altor popoare, după anul 1000. „Din Câmpia Tisei și până în văile munților, unde îi găsim risipiți în vremurile noastre, le-a trebuit timp pentru a se infiltra, mai ales pe acolo pe unde au întâmpinat o rezistență mai slabă din partea elementului băstinaș româno-slav, dela care au luat apoi model pentru alcătuirea primelor așezări gospodărești“. (Dr. Zselinsky: *Csongrád megye*, pg. 12: Șt. Manciualea, pg. 32). Perioada aceasta de ocupare a teritoriilor locuite de o populație românească, copleșitoare ca număr, dar prea risipită, la care se adăogau într'o mică proporție Slavii și — în Banat — Bisenii, e cuprinsă și frumos clarificată în cartea d-lui Manciualea.

Elementul autohton era bine organizat, în sate și unități voevodale, cu cnezi, juzi și voevozi. Tragedia lui Gelu nu e o simplă legendă, cum vor

să o prezinte unii istorici. Vor mai fi căzut și alți voevozi înrânți sub atacurile asidue ale cetelor năvălitoare Singur Maramureșul rămâne voevodat în matca și pe temeiul vechilor orânduiri, având conducere proprie, iar când amestecul altora în ocărnuirea lui devine insuportabil, voevodul Bogdan părăsește „țara“, ca un protest (constituind el și un gest de înaltă mândrie) și, trecând munții, întemeiază Moldova. Cronicarii și istoricii unguri ridică obiecțiunea că nicăieri nu se scrie despre Români înainte de ceea ce apare (scris) în actele oficiale — și neoficiale — datând din anii celor dintâi regi unguri. La aceasta d-l Manciualea răspunde pe cât se poate de just: N-au rămas neînregistrate în cancelariile regiilor unguri, adică neamintită, așezarea Cavalerilor Ioașiți și Teutoni (în Banat și Țara Bârsei); la fel, aducerea și colonizarea Secuilor și a Sașilor. „Nu se face pomenire însă în tot acest timp despre regiunile de unde probabil Românil ar fi venit și s'ar fi stabilit în

Ungaria și Transilvania. În schimb, începând cu sec. XIII, de câte ori Coroana, Voievodul ardelean și biserica catolică vor face donații de moșii atător noi „oaspeți“ pripășiți aici, vor aminti pe Români ca pe o populație cu vechi drepturi și organizație publică, religioasă și militară“. (pg. 210).

Pentru acei pe care i-ar interesa materialul prezentei lucrări, prin apariția căreia d-l Manciualea se situează pe linia vrednicilor dascăli ai Blajului de odinioară, dăm cu titlu de orientare și informație cuprinsul ei:

I. Ungurii. Așezarea lor în Pannonia și Câmpia Tisei; pătrunderea lor în Transilvania. Prezența elementului românesc în aceste regiuni. II. Organizarea politică și bisericească a Românilor din Ardeal și Ungaria până în sec. XII. III. Dările Românilor din Ardeal și Ungaria în evul mediu. IV. Români din Comitatele Ungariei până la 1500. Așezările lor. V. Așezări românești în Maramureș. VI. Români din Crișana și Sătmăr până la 1500. Așezări rurale

și urbane. VII. Așezări românești în Banat până la 1500. VIII. Români din Țara Hațegului până la 1500. IX. Așezări românești pe moșiile Episcopiei și Capitlului rom. catolic de Ațba-Iulia, până la 1500. X. Așezări românești în Valea Arieșului și pe teritoriul Comitatului Turda, până la 1500. XI. Sate românești în Comitatul Clujului până la 1500. XII. Români din Sălaj și Crasna până la 1500. XIII. Români din Valea Rodnei și Ținutul Bistriței, până la 1500. XIV. Români din Văile Târnavelor până la 1500. XV. Români din Săcuime până la 1500. XVI. Români din Țara Bârsei până la 1500. XVII. Români din Țara Oltului până la 1500. XVIII. Așezări românești pe pământul crăesc până la 1500. Concluzii.

Dacă ceva nu ne-a plăcut în cartea d-lui Șt. Manciualea, e consecvența unor greșeli ortografice, pe care trebuia să le „sugrum“ în corectura ultimă a lucrării d-sale: al servi personal (pg. 47), al transmite (pg. 48), etc.

[Nicolae Albu

Solidaritate națională

de I. Bozdog

Continuare din pag. 1-a

mului în care își avea adânc înfipte încă ghiarele prin nenumărate fire economice-financiare și printr-o puternică pletoră de agenți încubiți în inșeși instituțiile noastre.

În vreme ce munca de subminare se întetea prin organizări conștiente, noi ne divizam și despărțeam de dragul sau subț masca unor lozinci. O falsă și meșteșugit înfățișată vigoare națională ne-a făcut să credem înlăturat definitiv un proces de veacuri, iar cei ce mai luptau contra lui erau considerați regionalisti, ba n'a fost cruțat nici stigmatul de trădători pentru cei care persistau în măsurile radicale. Inceputul slăbirii a fost deci abandonarea desăvârșirii țelului luptei.

Tentațiile bunelor stări și măririlor a debarcat pe mulți din rândul luptătorilor jertfelnici și i-au atras subț pavilioane pe borduri de vase, care, în locul armurii de luptător, le ofereau adăposturi grase.

A urmat apoi o sincopă de lungă durată, când pentru prestigiul de a fi socotiți stat civilizat, ne prezentăm în fața diferitelor foruri exterioare, nu ca reprezentanții unui stat tânăr și plin de mândrie, ci ne țărăm pe drumul Canosse, sacrificând greu din prestigiul țării, numai ca să putem obține fragile și trecătoare certificate de bună purtare.

Au fost apoi clipe, când rățărători printre bunuri lumești, mâinile mulțora au scăpat arma apărării onoarei națiunii și s'au întins spre belșug și astfel poftele sălătorețe au adumbrit steagul, care a scăpat.

În tot acest timp răul din launtru și din jurul nostru s'a mărit și în vreme ce toți își îngrijeau și făureau un ideal național, noi am uitat de cele aproape 2 milioane de frați din robii străine. Răul a continuat și a culminat în dezastrul pe care l-am plătit la sângeroasele scadențe din 1940.

Astăzi, oare ce pretexte sau considerații ne mai pot ținea înmărmuriți? Nu suntem oare noi aliații acelor state care poartă o grijă vrednică de admirație pentru tot ce le aparține ca neam și sânge? Putem oare noi, vechii luptători ai acestor principii, să le abandonăm sau chiar numai să le suspendăm pentru o singură clipă, tocmai în momentele cele mai potrivite ale realizării lor integrale? Mai ales în timpul când mergem, atât de înfrățiți și voinicosi, umăr la umăr pentru apărarea și triumful marilor idealuri etnice și spirituale?

Neamurile ce obolesc prea repede în urmărirea țintei lor, nu inspiră admirația, ci compătimirea sau disprețul celor cu care pornesc. Așezarea neamului în toate drepturile lui este și trebuie să fie ținta primă și nemijlocită a tuturor jertfelor la care ne-am angajat. Drepturile trebuiesc cucerite și neamul pus la adăpostul grijilor lui de veacuri. Timpul zugrăveii și aranjărilor caselor se face de către orice gospodar, nu când și-a proptit mizeria, ci când și-a reinnoit întregul avut. A ne abate din acest drum ar însemna a urmări himere și a trăi vremurile romantismului și cavalierismului medieval.

Pe acest drum neamul are nevoie de înțelegerea, sprijinul și devotamentul tuturor fiilor săi. Neamul și țara este a noastră a tuturor și nu putem privi nici indiferenți, nici cu prefăcută indiferență svârcolirile ei.

Vremurile ce se anunță sunt tot mai grele și mai purtătoare de îngrijorări. Orice altă preocupare și orice abținere dela locul ce-l putem ținea cu folos pentru binele obștesc trebuie să înceteze, căci urmașii ne vor cere o grea socoteală de ceea ce, azi încă, mai putem îndeplini.

Ardealul, trebuie să fie la înălțimea marilor momente ce le-a scris în istoria neamului, și să-și refacă, mai pre sus de orice alte considerațiuni unitatea de simțire.

În jurul acestei unități și hotăriri de luptă se va grupa și elanul admirabil și gata de orice sacrificii al întregului neam.

O FORMALITATE IMPLINITĂ

de Ion Colan

Continuare din pagina 1-a.

mul rând pentru țările vecine Rusiei, apoi pentru tot restul continentului. Rezistența noastră la încercările de infiltrare ale comunismului, la noi și dincolo de hotarele noastre — vezi cazul Bela Kuhn din 1919 — a ferit celelalte țări de contaminare. Italia s'a apărat singură. Odată lupta contra Rusiei Roșii declarată, era firesc s'o ducem așa cum am dus-o.

Anglia din primul moment s'a declarat aliata Uniunii Sovietice.

Alianța n'a mirat pe nimeni. Marea Britanie avea tot interesul să creeze un al doilea front, care să macine forțele germane; U. R. S. S.-ul avea și el interes să utilizeze alianța Angliei, cum o utilizeze pe a Germaniei, pentru atingerea unui scop final pentru ea și anume *comunizarea Europei*.

Pentru noi un lucru e clar: Uniunea Sovietelor nu încheia pacte de dragul Germaniei sau Angliei, împotriva uneia din puteri sau a alteia. Stalin socotea și socotește, că lupta pe care el o duce e împotriva tuturor. Pactele n'au decât o valoare momentană. E adevărat că, prin aceste pacte, fiecare din țările contractante se angajează într-o luptă, comună în aparență; în fond fiecare are alte obiective.

Nu suntem noi în drept să judecăm idealul de viață al altor popoare. Dar ori de câte ori idealul altora întârzie sau încearcă să înnăbușe idealul de viață al națiunii noastre, instinctul național are și dreptul, și datoria să ia atitudine.

Față de Rusia Sovietică era cazul.

Așadar: Anglia aliata Uniunii Sovietice.

Indiscreții ulterioare au confirmat existența unui pact, sau măcar a unei înțelegeri între U. R. S. S. și Anglia, cu scop de agresiune spre Vest, încă înainte de 22 Iunie 1941. Această înțelegere probabil exista și în zilele notei ultimative rusești din 1940. Evident, împotriva Germaniei. Dar acest lucru pe noi nu ne putea încălzi, câtă vreme România servea drept monetă divizionară de plată într-o negustorie, ori cine ar fi încheiat-o. Este o imoralitate politică târgul făcut pe șpatele altei națiuni, mai cu seamă atunci când aceea națiune este îmbulzită de evenimente.

Și mai reamintim un lucru: În momentul când Rușii ne luau Basarabia și Bucovina de Nord, granițele noastre erau garantate, prin legământ unilateral, de Anglia. Totuși, România a fost sfâșiată, fără ca Anglia să schițeze măcar un gest de apărare a țării ale cărei granițe le garantase. Noi știam foarte bine că declarația Angliei era inoperantă în mod

practic, cum tot așa de bine știam că hotarele unei țări nu se apără cu declarații protocolare platonice.

Lăsând însă la o parte aceste recapitulări, fapt e că la 22 Iunie ne găseam în războiu cu U.R.S.S. și că la această dată Anglia era declarată aliata Rusiei.

Intrebarea e: Se periclitau interesele Angliei prin lupta pe care o duceam noi contra comunismului, cu dublul scop al recuceririi teritoriilor răpite și a distrugerii unei boli sociale?

De sigur, nu. Ba, mergând cu logica și mai departe și considerând Anglia putere europeană, lupta noastră împotriva comunismului ar fi trebuit s'o încânte, pentru că, bănuim, nici Anglia nu are nevoie de comunism, nici în insulă, nici în imperiul ei colonial. Așa ar fi *normal*.

Presupunând, acum, că Anglia susține sincer comunismul, ea trebuia să declare războiul României la 22 Iunie, sau — admitând motivul actual, — în momentul când trupele noastre au depășit Nistrul.

Dar n'a făcut-o nici atunci, nici ulterior, pentru că nu avea nici un temei s'o facă.

Ce s'a petrecut, atunci, între cele două țări, dela 22 Iunie încoace, ca să justifice declarația de război, intrată în vigoare, se pare, la 7 Dec. 1941, orele 0 și un minut?

Nimic!

Absolut nimic!

Atunci, de ce? De ce tocmai după cinci luni de război, dus cu grele sacrificii, un război cu adevărat sfânt pentru noi și european în efectele lui de mai târziu, Anglia face cauză comună cu comunismul, nu numai de fapt, prin alianță armată cu el, ci și prin declarații formale inoperante, adresate țărilor care, dată fiind situația lor geografică și economică, raportate, acestea, la numărul populației, nu periclitau în niciun fel imperiul britanic?

Adagiul popular: Să dai mâna cu dracul, până treci puntea, — nu justifică nici egoist judecând, declarația de război a Angliei față de România, ca nici împotriva unei țări europene angajate în lupta contra pericolului comun.

Pentru că dracul, în adagiul popular, e ceva abstract.

În cazul nostru e foarte concret.

Și suntem prea lucizi, ca să nu dorim Angliei să cunoască, la ea acasă, binefacerile comunismului, în ipoteza că bolșevicii ne-ar înfrânge pe noi și aliații noștri, spre a împinge fericirea comunistă până la Londra. Pentru Europa comunismul e periculos și la Est și la Vest.

Deocamdată luăm act că, de dragul aliatei sale, Anglia a îndeplinit formalitatea declarării de război tuturor țărilor luptătoare sub semnul crucii.

tească, oricât de furioase se vor ridica valurile, ele vor fi frânate!

Solidaritatea ce ne-o pretind vremurile de azi este deci cea națională.

„Nu-i nimic; o vom face iară“

Ion Berciu

Directorul Muzeului Regional Alba-Iulia

Povestesc cei care au trecut prin purgatoriul războiului trecut, că în cele mai chinuitoare clipe, când toată lumea credea că poporul nostru este pierdut, umilii soldați, goi, înghețați și chinuți de lipsuri, n'aveau decât un singur răspuns pentru toți cei ce încercau să-i ispitească, cu privire la grozavul dezastru, care ne prăpădise aproape întreaga țară: „Nu-i nimic; o vom face iară“.

Și așa a fost. Au făcut-o iară, mai mare decât era atunci când porniseră de acasă, dar nu mai mare decât era viețuța românească și suflet românesc.

Totul este cu puțință atunci, când rămâne neînduplecată voința de a învinge și credința neștrămutată în dreptatea lui Dumnezeu, care de multe ori înalță, spre a lovi mai năprasnic pe ticălos și umilește spre a înalța pe cel drept, credincios și omenos.

De aceea să glorificăm suferința ce ne-a fost dată și s'o socotim ca un adevărat balsam, care ne-a întărit sufletele și ne-a unit tot mai strâns, prin durere și speranță.

Astăzi simțim parcă în sufletele noastre o năvalnică încredere și o siguranță desăvârșită în noi înșine, trăind parcă mai intens, mai curat evenimentele din 1918 și simțind parcă mai aproape de noi sufletele martirilor, care au suferit pentru Unire.

Ne dau drept la deplină siguranță jertfele proaspete ale miilor de viteji căzuți cu icoana adevăratei Țări Românești în suflete, chiar dacă au pierit departe de glia strămoșească.

Ne dau deplină încredere milioanele de Români, de pretutindenii, care simț și cred cu tărie, așa cum au crezut de veacuri, în destinul neamului și în dreptatea imanentă a lui Dumnezeu.

E mult întunec în jurul nostru, dar în adâncurile sufletelor noastre este lumină strălucitoare și credință tare, determinate de cruda realitate a celor mai sfinte drepturi pe care se poate sprijini un popor, care n'a răvniț niciodată bunul altuia și care a sacrificat totul pentru existența sa.

Cu gândul la ce eram în anul 1917 și la vorba adâncă a miilor de martiri, care nu se îndoiu nici o clipă de rezultatul final al suferințelor lor și al stăruinței cauzei lor, să ne stăpânim durerea și să așteptăm, cu candela aprinsă, vremea noastră, care se apropie cu pași repezi.

Să ne pătrundem de vorba aceasta simplă, dar adâncă:

„Nu-i nimic; o vom face iară“....

Muguri

Orașul sub zăpadă

(Sonet)

Zăpada pune plușuri și hermină
Pe toată viața care se frământă.
Pe uliți albe, zurgălăii cântă
Și îngerii din ceruri ning lumină.

În dim'neala limpede și sfântă,
Dantele reci la geamuri se anină,
Și tot orașul pare o grădină
Ce'n văluri de mireasă se'nvesmântă.

Și'n cernera tăcută de zăpadă,
Când cresc spre zare părții de oglindă,
Dulci fulguri în vis încep să cadă,

Imagini sfinte vor să se aprindă,
Și amintirea vine 'ncet din stradă
Ca un copil cu steaua la colindă.

B. Văcaru

Elevă cl. V-a Lăc. „Pr. Elena“

In legătură cu Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banaf

In nr. 91/1941 al ziarului nostru am publicat convocarea a-dunării generale a acestui Sindicat, pentru ziua de 14 Dec. c. la Timișoara.

Ne bazam pe o adresă oficială.

Ulterior ne vine o contramandare a adunării generale dela Timișoara și o precizare în legătură cu calitatea celor ce pot vorbi în numele Sindicatului.

Tot adresă oficială, dar alte semnături.

Acuma, noi, preocupați fiind de chestiuni care le depășesc pe cele de organizare profesională, deși le recunoaștem toată importanța, nu discutăm caracterul oficial al comunicatelor primite. Ne vom păstra, deci, departe de lupte „intestine”, cum s'ar spune.

Un singur lucru ne mârșnește: Din cele două comunicate, numai unul poate fi, cu adevărat, oficial. Noi nu știm care e acela unul și, neștiind, suntem mâhniți că s'a ajuns la două.

I. C.

Ajută-ți deaproapele

de Dr. N. Căliman

Porunca dumnezeiască a lui Isus Hristos „ajută-ți deaproapele” a fost porunca tuturor timpurilor și este porunca cea mai arzătoare a națiunii noastre în zilele de azi.

Omenirea a fost compusă totdeauna din slabi și puternici, din săraci și bogați, din oameni cuminți și mai puțin cuminți, din sănătoși și bolnavi. Și așa va fi cât va exista omenire. Oamenii nu vor putea fi făcuți niciodată egali. În zadar au încercat inovatorii timpurilor noi să-i facă pe toți o apă și-un pământ; n'au reușit și nu vor putea reuși niciodată.

Nu ne naștem egali. Fiecare poartă în sine puterea sau slăbiciunea înaintașilor săi. Și acestea sunt felurite pentru fiecare. Puterea sufletească și trupeză ale unora îi ridică mereu mai sus și tot mai sus, pe unii până la Cer. Iar slăbiciunea trupului și a minții pe alții nu-i lasă să se ridice din noroiul pământului.

Așa ajung unii să se împărtășească de toate bunurile pământești, iar alții să nu guste o viață întreagă, decât toate amarăciunile unei vieți nenorocite.

Vieța însăși face apoi, ca oamenii să se diferențieze unii de alții. Unii rămân sănătoși, alții se îmbolnăvesc fără vre-o vină a lor. Unii trăesc singuri, pentru egoismul lor, alții creează familii. Unii trăesc fără copii, alții au casele pline de copii. Unii au tot norocul din lume, asupra altora se abat toate nenorocirile vieții.

Așa se ajunge ca unii să adune bunuri pământești mult peste trebuințele lor, iar alții să fie flămânzi și desculți, desbrăcați și nenorociți totdeauna.

Bogația și bunăstarea la care ajung unii nu este numai meritul și vrednicia lor. Este în primul rând un har al lui Dumnezeu.

Iar pentru sărăcia și nenorocirea în care ajung alții, nu sunt vinovați numai ei, cum se spune și susține de cele mai multe ori. Atâtia și atâtia alți factori ai vieții și ai societății, care sunt în afară de individ, pot aduce sărăcie și nenorociri.

De aceea bunurile pe care le au și câștigă unii, trebuiesc privite nu numai cu ochi egoiști de proprietari. Acestea trebuie să aibă și să împlinescă și un rol social. Nu este iertat ca ele să satisfacă numai toate poftele acelora care le posed, ci trebuie ca din ele să fie ajutați toți aceia, care n'au nici atâtă cu cât să-și împlinescă nevoile de toate zilele.

Bunurile nu sunt numai ale noastre, ci sunt în primul rând ale națiunii. Acest lucru trebuie să fie înțeles în primul rând de aceia care au bunuri.

Din această cauză vedem noi în acțiunea pornită de Consiliul de Patronaj al operelor sociale o acțiune pentru o dreptate socială și în timpurile de azi o acțiune națională.

Această acțiune s'a început în 6 și 7 Decemvrie. Probabil se va continua. Necazurile celor rămași în miez de iarnă singuri și săraci, nu pot fi acooperate în două zile de danie creștinească.

Să dăm, deci, din mult mult, din puțin cât putem, ca sărbătorile Nașterii Mântuitorului să ne găsească mai aproape de cel care a spus:

Ajută-ți deaproapele!

Conferințe

Printre Români de dincolo de Nistru

Duminecă, 7 Dec. a. c. s'a ținut a doua conferință în cadrele Extensiunii Academice. A vorbit d-l profesor V. Jinga, despre Români de peste Nistru. D-sa a plecat dela impresiile personale culese în primele sate transnistriene eliberate la începutul lunii August.

A făcut apoi o amplă și documentată prezentare a elementului românesc dintre Nistru și Prut.

A stăruit în special asupra vechimii și continuității Românilor pe aceste meleaguri. A citat documente și păreri istorice, pentru a convinge auditorul despre puterea de creație și organizare autohtonă românească. Cele mai vechi și mai numeroase așezări orășenești în acele părți se datoresc tot elementului românesc.

De Ruși, propriu, zis nici nu poate fi vorba în acele părți decât spre sfârșitul secolului al XVIII-lea. A vorbit apoi despre viața, gospodăria și simțul artistic și religios al fraților transnistrienți. A dat și o aproximativă statistică numerică a acestui element înainte și după ocupația rusească. A arătat metodele și etapele de infiltrație ale elementelor alogane în acele părți, care au reușit să diformeze fizionomia celui ținut atât de curat și atâtă vreme curat românesc.

Vieța religioasă, poezia populară și toate obiceiurile îi ține strâns legați de anticul moldovenesc. De o conștiință națională propriu zisă nu se poate vorbi la acești Români. Generația tânără luptă în ultimele decenii pentru trezirea și închegarea lor în etnicul românesc. Integrarea transnistrienilor nu înseamnă, că noi renunțăm la alte teritorii naționale și că am intra în compromisuri de compensație.

Conferința a fost urmărită cu viu interes.

ib.

Un călător turc în Ardeal în sec. XVII: EVLIA CELEBI

Iosif E. Naghiu

Călătorii străini — foarte numeroși — în țările române, au scris adesea lucruri importante, care pot servi drept izvoare istorice. Nicolae Iorga a scris o operă masivă (în 3 volume) — *Istoria Românilor prin călători*. — De obicei ne ocupăm cu călătorii occidentale. Sunt interesante însă și însemnările călătorilor orientali. În secolul al XVII a vizitat Ardealul un scriitor turc — *Evlia Celbi*.

S'a născut pe la 1611. A fost fiul lui Derviș Mohamed Zilli. Numele de Celebi se da olinioară fiilor Sultanului. Mai târziu fiilor Sultanului au fost numiți Efendi. „Titlul de Celebi din contră astăzi este foarte comun. Orice neguțator sau cetățean din Constantinopol și-l poate atribui, precum Mehmedu Celebi. (D. Cantemir. Istoria imperiului otoman. Vol. I. București, 1876, p. 58. Nota 29).

A crescut la Constantinopol. De mic se ocupă cu istoria, geografia și filozofia. Învață araba, persana, greaca, latina. După propriile sale însemnări în timpul călătoriilor a învățat 147 limbi. Se ocupa și cu muzica. Fiind un tânăr talentat, în 1631 ajunge aprod al Sultanului Murad IV. A călătorit prin Asia, Europa și Africa. Poate fi pomenit printre marii explorații ai secolelor trecute, alături de Marco Polo. Legenda spune că într-o noapte suletul său a ajuns în Geamia Achi Celebi, unde a văzut pe Profet cu cei patru Califi Sfinți. Indemnat de un însoțitor se duce la Profet, îi sărută dreapta și îi cere binecuvântarea. Voia să zică: „Mijlocire, Alah! Profetule!” — dar din greșeală a zis: „Călătorii, oh Alah, Profetule!” Profetul a fost impresionat de cererea lui și i-a spus că va fi un mare călător. A călătorit foarte mult, în: Anato-lia, Siria, Mesopotamia, Persia, Arabia, Caucaz, Dalmația, Serbia, Muntenia, Moldova, Crimeia, Ardeal, Ungaria, Austria, Germania, Olanda, Suedia, Polonia și, prin Rusia, s'a reîntors la Constanti-

nopol. Manuscrisele despre călătoriile lui Evlia Celebianu au fost studiate de turcologul Hammer. În 1846 apare la Londra — *Narrative of travels in Europe, Asia and Africa in the seventeenth century* — în două volume, traduse în engleză de Iosif Hammer. Toate manuscrisele marelui călător turc au fost găsite în 1896 în biblioteca lui Perteo-Pașa din Uscudar. Iată cuprinsul celor 10 volume de manuscrise:

Vol. I. conține 212 epistole. — (Constantinopolul).

Vol. II. conține 154 epistole. (Mundania, Trapezuntul, Georgia).

Vol. III. conține 160 scrisori. (Damas, Nicopole, Silistra, Babadag, Filipopol, Sofia).

Vol. IV. conține 150 scrisori. (Persia, Mesopotamia).

Vol. V. conține 184 scrisori. (Curdistan, Azov, Polonia, Acherman, Galipopol, Muntenia, Belgrad, Timișoara, Oradea, Bosnia).

Vol. VI. conține 188 scrisori (Transilvania, Ungaria, Bosnia, Herțegovina, Dalmația).

Vol. VII. conține 188 scrisori. (Austria, Germania, Cehia).

Vol. VIII. conține 197 scrisori. (Crimeia, Creta, Salonic).

Vol. XI. conține 157 scrisori. (Constantinopol, Arabia, Meca și Medina).

Vol. X. conține 194 scrisori. (Descrierea Egiptului).

Manuscrisele au fost găsite de Ahmed Dsevdet, directorul ziarului „Ikdam” și au fost studiate de savanții turci, Nedsib Assim și Ahmed Midhat. După aceste note introductive, să trecem la pasagiile ce se referă la provinciile românești dinspre soare-apune.

Cel dintâi capitol e călătoria la Oradea, în 1660. D-l Nicolae Firu, vechiul istoric al Bihorului, a tradus în românește pasajul relativ la Oradea.

Vine dela Belgrad. Stă la Timișoara. Descrie cetatea. „Are cinci porți mari de fier întărite în lemn, cu bolți

mari și puternice. În fața câtorva uși sunt poduri de lemn ce se pot ridica. În fiecare seară se închid porțile și se ridică podurile, iar în fața porților se pun paznici. Pe prima poartă citim versurile următoare:

Dușmanul care se apropie cu gând rău [de cetate] Să-l ajungă săbiile oamenilor lui Alah [și să fie pus pe fugă, Slăvitorul sfinților a scris acrostihul Preamărind pe Alah! Marea cetate s'a zidit în 1052 (după era creștină în 1641).

Și alte două uși au inscripții tot atât de interesante. Descrie frumusețile Timișoarei. Călătorul e foarte impresionat de ceea ce vede. În jurul Timișoarei vizitează Lipova, Vârșeu, Păncota, Cenadul, Sân-Nicolau, Radna, etc. Vizitează și regiunea Aradului, apoi Salonta și Oradea. Descrierile lui E. C. se referă mai ales la cuceririle turcești în aceste părți. Amintește și de cetatea Devei. În Bihor era cetate întărită la Batărul Negru. Trecem peste descrierea Oradiei, dat fiind că e tradusă în românește de Dl Nicolae Firu. În 1661 vizitează și Transilvania de Nord. Clujul — zice el — e stăpânit de principii. De pe vremea lui Sidi-Pașa, n'a fost nici un pașă la Cluj.

Era cetate și la Orăștie. În Alba-Iulia locuitorii, știind că nu pot înfrunta trupele turcești, au părăsit orașul. Ne vorbește și despre Turda. De aci se îndreaptă spre Mediaș, de unde o ia spre Satu-Mare și apoi spre Nordul Ungariei propriu zise.

Pe Valea Someșului pomenește cetăți la Beclean și Bistrița. De aci trece la Gurghiu și la cetatea dela Târgu-Mureș.

Di n Sudul Ardealului descrie cetățile dela Făgăraș și Brașov. La Brașov remarcă mai ales caracterul comercial. Admiră Sibiul, afirmând că dacă ar descrie toate frumusețile acestui oraș,

Taina puterii noastre

Dacă vrem să ajungem o țară tare, atunci voi înșivă trebuie să fiți tari. Dacă vrem să fim o țară puternică, atunci voi înșivă trebuie să fiți puternici. Dacă vrem să ne constituim ca o țară a onoarei, atunci înșine trebuie să fim purtători ai cinstei. Dacă vrem să avem înaintea noastră o țară a ordinii, trebuie să dăm înșine dovada simțului de ordine și bună rânduială.

Dacă vrem și dorim să ajungem o țară a credinții și încrederii, atunci, înșine, mai întâiu, trebuie să învățăm această școală a credinții.

Deci, nici o virtute nu-și poate face salaș în această țară, dacă ea nu a fost, în prealabil, practică de către fiecare din cetățenii ei.

Nici o putere nu poate exista, care să nu fi emanat întâiu dela noi. Nici o mărire, care să nu-și fi avut rădăcina în disciplina noastră

Trad. din cartea „Das feldgraue Spruchbuch“

de Pr. Gh. Fl. Preșmeranu

D-na Mia Victor Branisce cu aceeași durere anunță rudele și cunoscuții, că împlinindu-se trei ani dela încetarea din viață a bunului și neuitatului ei soț

† VICTOR BRANISCE

se va oficia, în ziua de 13 Decemvrie a. c. ora 1, a. m., o slujbă la mormântul lui, pentru pomnire, iar în locul paras-telui — care s'a oficiat la București — dăruiește una mie lei pentru pomul de Crăciun al copiilor săraci din Brașovul Vechiu.

i-ar trebui un tom întreg. Trece în revistă și Hațegul, și regiunea Mureșului.

Acî se încheie descrierea locurilor românești. Evlia Celebi descrie numai cetăți și urme turcești. E importantă numai pentru studiul relațiilor cu Turcii.

Știri din Codlea

Premilitare

Duminecă 30 Noemvrie a. c. subcentrul P. P. Codlea de sub comanda d-lui Nic. C. Cismariu a fost inspectat de d-l Colonel Jitianu Subinspectorul P. P. Brașov.

La ora 8 Subcentrul se găsea pe câmpul de instrucție, executând programul zilei.

D-l Colonel Jitianu, însoțit de d-l Cpt. rez. Iluca și Locot. rez Iacob, Comandantul Centrului P. P. Codlea, a primit raportul Subcentrului.

D-l Colonel a făcut unele recomandări de care se va ține seamă în instrucția premilitarilor.

Rezultatul inspecției a fost notat de d-sa „bine”.

Intrunirea comitetului de patronaj

Miercuri 4 Decemvrie a. c., consiliul de patronaj de sub președinția d-lui vice-primar Cârstea, s'a întrunit în localul școlii primare de stat.

Au fost de față d-nii: Gh. Cârstea, președinte, Nic. Gh. Cismariu, secretar, Anania Boldor, Dr. Stoia, I. Nica Dir. școlar, I. Magda prim notar, Pr. Gh. Preșmereanu, d-nele Vigheci și Ana Rogozea, membri.

S'au triat fișele celor ce au fost propuși la ajutor, iar în privința ajutorului de iarnă, comitetul a dat delegație d-lui G. Cârstea, președinte, Nic. Gh. Cismariu secretar și I. Magda, Prim Notar, membru, să alcătuească un program de lucru în acest scop, putând pași la activitate, în spiritul ordinului central.

Primăria comunală Măieruș, jud. Brașov

No 3314-941.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința publică: În ziua de 13 Decemvrie 1941, orele 17, se va ține în localul acestei primării, licitație publică orală, pentru vânzarea unui taur de vaci, a unui taur de bivoli și a unui vier, scoși din folosință. Prețul dela care va începe licitația este următorul:

Pentru taurul de vaci lei 60 per kg. în viață.

Pentru taurul de bivoli lei 55 per kg. în viață.

Pentru vier lei 70 per kg. în viață. Garanția de licitație este de lei 1000 pentru fiecare cap de animal des-cris mai sus.

În cazul când licitația menționată mai sus nu va avea rezultat, se va ține o nouă licitație, în ziua de 23 Decemvrie 1941 la orele 17, fără altă publicare.

Măieruș, la 27 Noemvrie 1941.

Primar, Notar,
Martin Foof Const. Comanicu

Pericolul bolilor venerice

Pentru prevenirea și combaterea bolilor venerice se vor ține o serie de conferințe, urmate și de reprezentarea unui film sonor despre flagelul bolilor venerice.

Rugăm locuitorii Municipiului să ia parte la aceste reprezentații, la care intrarea este gratuită.

Fiecare participant va primi și o broșură despre „Bolile Venerice”.

Programul reprezentațiilor

La 14 Decemvrie crt. orele 9 a. m. la Cinema „Aro” (numai femei).

La 21 Decemvrie crt. orele 10 a. m. la Cinema „Corso”.

La 4 Ianuarie 1942 orele 10 a. m. la Cinema „Axa”.

La 11 Ianuarie 1942 orele 10 a. m. la Cinema „Modern”.

La 18 Ianuarie 1942 orele 10 a. m. la Cinema „Eforia”.

*— Ai strici ochii citind
la lumina lămpii...!*

Da, dar când să citească copilul? Lăsați-mi mai bine această plăcere, având grije însă de un iluminat bun. Becurile moderne TUNGSRAM-KRYPTON aduc un dublu folos: la lumina lor splendidă și sănătoasă copilul poate lucra și citi fără grije, — în același timp sunt și foarte economice la consumul de curent, grație construcției lor speciale.

CINEMA „ASTRA”

Dela 11 Decemvrie

Judecătoria mixtă Brașov, secția c. f.
No 4929/1941 c.f. și No. 6215/1941 c.f.

Extras din publicațiunea și condițiunea de licitație

În cauza de c. f. pornită de către Stangel Henrik junior contra lui Alfred Tartler.

Judecătoria mixtă Brașov, secția c. f. ordonă licitație execuțională, asupra imobilelor cuprinse în c.f. Brașov No. 20771 sub No. topogr. 2367 I grădina Str. Nisipului cu extensiune de 401, stj. pt. în valoare de 285.000 Lei, cu prețul de strigare de 213.750 Lei; No. topogr. 7182/7 fâneațe Timișul de jos cu extensiune de 5 jug. 1241 stj. p. în valoare de 100.000 Lei, cu prețul de strigare de 75000 Lei; No. topogr. 7184/5 arabil Timișul de jos cu extensiunea de 341 stj. p. în valoare de 20.000 Lei cu prețul de strigare de 15.000 Lei; No. topogr. 7194 pășune Timișul de jos cu extensiune de 1 jug. 848 stj. p. în valoare de 50.000 Lei, cu prețul de strigare

de 37.750 Lei; No. topogr. 2414/3 2/1 grădina după Iniște cu extensiunea de 730.69 stj. p. în valoare de 400.000 Lei, cu prețul de strigare de 300.000 Lei, grevat cu dreptul de servitute decis No. 7321/1936 c. f. dela C. 1.3 din c. f. No. 20771 Brașov, precum și 1/2-a parte din imobilul din c.f. No. 188 Brașov No. top. 5144 casă de piatră și curte în Strada Hirscher No. 3. în valoare de 3.300.000 Lei, cu prețul de strigare de 2.475.000 Lei, dela care prețuri încep strigările.

Pentru încasarea creanței de 27.720 plus 528,000 Lei capital și accesoriilor. Fixează termen pentru ținerea licitației pe ziua de 30 luna Decemvrie 1941 ora 9 a. m. în Brașov, Palatul Justiției parter camera No. 12.

Cei care volesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanță 10%, din prețul de strigare în numerar și să semneze condițiunile de licitație.

Brașov, la 24 Septemvrie 1941.

Judecător,
ss. N. Dumbl.

Dir. c. f.
ss. C. Purcărea

CRONICA Sportivă

BRAȘOV

Sub poalele „Tâmpei”, la Poligonul de Trageră Premilitar de sub conducerea D-lui Colonel Petrescu, tineretul brașovean poate practica următoarele sporturi: Tirul, Tennisul de masă, boxul, scrima, șahul, etc.

„Tennisul de masă” sub conducerea D-lui Gh. Bucur, ca președinte, va începe o vie activitate.

Doritorii se vor adresa susnumitului președinte, la Uzinele Metrom.

Crossul național care s'a alergat duminică la București, a fost câștigat de gruparea U. A. B.

Rezultatele tehnice sunt:

1. Dinu Cristea (Buc.) 43,43 minute
2. N. Chicomban (Br.) 44,50 "
3. I. Baboie (Br.)
4. G. Dumitru (Buc.)
5. Mircan (Br.)
6. Teodosiu (Buc.)
7. Benianini (Br.)
8. Badea (Buc.)
9. Pandrea (Br.)

Se remarcă la acest cross munca enormă depusă de brașoveni, care merită toate laudele.

— Dacă, întradevăr, Comisia Centrală de Arbitri din București n'a dat importanță adreselor făcute de G. A. B., în legătură cu examenul elevilor care au urmat cursul de arbitri, răspunsul adevărat este: Conflictul dintre grupările brașovene și arbitrii brașoveni, care nu au fost capabili să-și facă datoria pe teren.

DIN ȚARĂ

Din cauza timpului, sportul cu balonul rotund în țară a fost invizibil.

Rezultatul, pe echipe, al „Crossului Național” de Duminecă este:

1. U. A. B.	17 puncte
2. St. Român	19 "
3. Victoria	59 "
4. C. F. R.	60 "
5. U. M. G.	69 "

Orășele Cernăuți și Chișinău, vor deveni din nou centre sportive, dar de data aceasta lipsite complet de comuniști.

D-l Emil Kroner, președintele C. C. A. care a arbitrat matchul internațional dintre Germania—Slovia, ș'a făcut excelent datoria.

DIN STRĂINĂTATE

Foot ball

La Breslau, Germania a dispus categoric de Slovia, cu rezultatul de 4 : 0 (3 : 0). La acest match au asistat cca. 30.000 spectatori.

Ultimele rezultate din Germania:
Admira—Post S. V. 6 : 0
Rapid—Favorintner 10 : 2
Austria—Sturn-Graz 6 : 0
Hertha B. S. C.—Blau Weiss 3 : 1

Hokey

Matchurile internaționale de hockey ale Italiei sunt:

1 Martie 1942 Italia—Elveția
8 Martie 1942 Italia—Germania
18 Martie 1942 Italia—Berlin

Gh. Bucur.

Citiți cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Informațiuni

Ministri noi

In guvern s'au făcut următoarele schimbări:

D-l *Ioan Petrović*, prof. univ. a fost numit Ministru secretar de stat la Departamentul Culturii Naționale și al Cultelor.

D-l *I. C. Petrescu*, conferențiar universitar, ministru subsecretar de stat la același Departament.

D-l avocat *Titus Dragoș*, ministru subsecretar de stat al Românilor, Colonizării și Inventarului.

D-l *Al. Marcu*, prof. univ. ministru subsecretar de stat la Departamentul Propagandei.

Instalarea nouilor ministri s'a făcut Vineri 5 Dec. c.

*

Liga Navală Română

Filiala Brașov, — a organizat un concurs cu elevii liceelor din localitate, la care se va trata un subiect în legătură cu apele sau marea noastră, din punct de vedere geografic, istoric sau economic. Concursul se va ține sub direcția unui comitet format din profesorii liceelor respective.

Primele trei lucrări mai bune vor fi premiate.

Concursul va avea loc în ziua de Duminică 14 Decembrie c. orele 9, în localul Liceului Comercial „A. Bârseanu”.

Orice alte informațiuni se vor cere de la Sediul L. N. R. Filiala Brașov.

*

Recensământul general al proprietăților agricole

Se aduce la cunoștința generală, că pe ziua de 8 Decembrie 1941, s'a început recensământul general al proprietăților agricole și clădite situate în raza Municipiului Brașov.

Toți contribuabilii sunt datorii să fie prezenți la imobilul ce urmează a fi impus, cu actele cerute de lege (acte de proprietate, contracte, carte de imobil).

Comisiunile vor avea următoarele întinerării inițiale:

Circ. I-a Cetate.

Str. Castelului numere fără soț 8-15 Dec. cu soț 15-20 Dec.

Str. Take Ionescu numere fără soț 21-23 Dec. cu soț 15-20 Dec.

Str. Ioan Calvin numere fără soț 8-13 Dec. cu soț 15-20 Dec.

Str. Sft. Ioan numere fără soț 12-15 Dec. cu soț 16-19 Dec.

Schei

Str. Prundului numere fără soț 8-12 Dec. cu soț 13-16 Dec.

Str. Pe Tocile numere fără soț 8-16 Dec. cu soț 17-23 Dec.

Str. Gh. Dima numere fără soț 8 Dec. cu soț 17-23 Dec.

Str. C. Brâncoveanu numere fără soț 9-13 Dec. cu soț 15-20 Dec.

Circ. II. Blumăna

Str. Calea Victoriei numere fără soț 11-13 Dec. cu soț 8-10 Dec.

Str. Iuliu Maniu numere fără soț 11-13 Dec. cu soț 8-10 Dec.

Str. Sft. Petru numere fără soț 11-13 Dec. cu soț 8-10 Dec.

Str. Calea Bucureștilor numere cu soț 11-13 Dec. cu soț 8-10 Dec.

Brașovul-Vechiu

Str. Lungă numere fără soț 15-20 Dec. cu soț 8-13 Dec.

Str. Nicolae Iorga 8-9 Dec. M. Eminescu 10-11 Dec. N. Filipescu 12-13 Dec.

Str. Mihai Viteazul dela Nr. 19 și 84 în sus — 8-13 Dec.

CITII

Gazeta Transilvaniei

CRONICA RAZBOIULUI

de **Mardare Mateescu.**

FRONTUL DIPLOMATIC

Ultimele zile au fost marcate printr-o foarte asiduă activitate diplomatică, îmbrățișând interesele ambelor emisfere ale globului. Principalele întâmplări sunt: *Esuarea negocierilor dela Washington; nota ultimativă însoțită de declarația de război primită de România și răspunsul pe care țara noastră l-a dat guvernului dela Londra.*

Discursul Generalului Togo, venit după nenumăratele provocări americane și nemăsuratele pretențiuni ale republicilor cu drapel înstelat, a însemnat **declarația de războiului.**

Reiese, deci, încă odată, că *astăzi nu mai e de ajuns să fii cel mai arogant pentru a-ți impune punctul de vedere. Trebuie să ai la bază și un solid fundament de dreptate, pentru ca ceea ce obții să parte garanția temeiniciei.*

D-nii Roosevelt și Cordell Hull, prin pretențiunile lor, au tăiat și ultimele legături ale punții care ducea spre pace.

Tot astfel, d-l Churchill n'a impre-

sionat statele mici europene, aflate în luptă împotriva Moscovei, prin trimiterea cunoscutelor note ultimative, având pe revers declarația de război. S'a putut vedea că ultimetele n'au avut efectul moral scontat.

Din contră, a fost un nou prilej pentru comunitatea europeană de a-și dovedi unitatea de vederi, solidaritatea și hotărârea de a continua lupta împotriva dușmanului comun. Răspunsurile date de cele câteva țări europene, pentru premierul englez sunt egale cu un Dunkerque moral. Pentru opinia publică engleză și pentru toți prietenii Angliei, ele au constituit prilejul unei profunde revizuirii morale.

Dacă d-l Churchill ar fi putut întrevădea calmul și demnitatea puse în răspunsul dat de țările cărora le-a trimis nota-ordin de încetare a ostilităților împotriva Uniunii Sovietelor, poate că ar fi evitat să facă acest lucru.

Războiul între Japonia și Statele Unite

De Luni dimineața, Japonia se află în stare de război cu Statele Unite și Anglia, Australia, Indiile Olandeze, Costa Rica, Nicaragua și Cuba au declarat, la rândul lor, războiul Japoniei. Declarația de război a Japoniei se produce într-un moment când cabinetul Statelor Unite se pregătea să exploateze cât mai copios ceea ce părea pentru el un succes diplomatic. Incercuirea realizată de Axă și în acest sector, ca și în sectorul militar, s'a desfășurat în mod metodic, până la anihilarea oricăror posibilități de întrezărire a victoriei finale.

După cum se poate vedea din primele comunicate oficiale japoneze și engleze, obiectivele luate în primire de armata japoneză în primul moment al deschiderii ostilităților, se încadrează într-o tactică simplă, dar sigură în același timp. Pe mare, Americanii au fost атаcați în marile concentrări aviatice și navale. Pe uscat s'a executat debarcarea în Malaezia și s'a obținut un acord cu Thailanda, unde trupele japoneze au și intrat, ocupând puncte strategice.

Dând prima lovitură aviației și forței navale americane, care în prima zi de război pierde patru mari unități, Japonia vrea să arate că, împotriva prezențelor tehnicienilor de peste Oceanul Pacific, ea poate să se deplaseze cu repeziune în oricare direcție a imensului front de pe apă. Nenumăratele insule de diferite mărimi ale Pacificului, constituie tot atâtea baze, de unde flota japoneză poate să opereze nestingherită, hărțuind convoaiele, unitățile cirasate și crucișătoarele, precum și escadrilele aviatice.

Debarcând în Malaezia, Japonezii vizează Singapore și și pregătesc astfel controlul absolut asupra circulației maritime spre Oceanul Indian. Iar prin acordul cu Thailanda, acest control este fortificat, odată cu închiderea oricăror posibilități de folosire a căii Birmane.

Toate aceste operațiuni de uscat, în ansamblul lor, sunt o primejdioasă amenințare a Indiilor Olandeze, care sunt despărțite de Malaca doar printr-o străngătoare îngustă și sunt menite a prăvăli Japoniei drumul către vaste resurse de cauciuc, petrol, cositor și alte materii prime importante.

Data fiind slaba administrație a Indiilor Olandeze, cât și slaba lor organizare militară, e foarte posibil ca înaintarea japoneză în această direcție să nu întâmpine decât o rezistență neînsemnată. Singura piedecă mai serioasă ar putea-o crea Englezii, prin trimiterea unor contingente hinduse. Dar întrebarea este, cât de mare a fost spiritul de prevedere al Englezilor în această direcție și dacă au reușit să aducă aci trupe din India.

Tot astfel trebuie să ținem seamă de situația Filipinelor, al căror președinte s'a pronunțat până în ultimul moment împotriva războiului și a politicei duse dela Washington. Din acest punct de vedere, războiul deslănțuit și în Pacific ne rezervă încă multe surprize.

Comunicate japoneze ne arată, că vasele de război ale Japoniei au scufundat o canonieră engleză pe fluviul Jang-Tse-Kiang, au scufundat patru vase de linie americane și au avariata grav patru crucișătoare americane. Aviația japoneză a bombardat insulele Hawaii, insula Guam, importantă bază Navală și aeriană, precum și insula Wake din apropierea Filipinelor, alt centru militar american. Alte bombardamente au avut loc asupra Singapurului și a Filipinelor.

Se pare că America a fost rău impresionată de întorsătura evenimentelor, pe care le credea evoluând conform intereselor sale. D-l Roosevelt, a declarat că dela sine putere mobilizarea armatei, urmând să obțină ulterior aprobarea Congresului. Desbaterile care vor cuprinde această chestiune, vor fi, desigur, importante, prin incidente care se vor ivi între „*izolaționiști*” și „*belicisti guvernamentali*”.

De asemenea se anunță importante întrevăderi între d-l Winant, ambasadorul american la Londra și d-l Churchill. Rezultatul acestei convorbiri n'a fost dat publicității, dar el pare să fie în legătură cu modalitatea de cooperare, dacă nu materială, cel puțin morală, dintre Statele Unite și aliatul englez. Nu este exclus, ca tot în cadrul acestor întrevăderi, guvernul englez să fi fost pus în cunoștință despre greutățile enorme ce se ridică în calea Americii, pentru a respecta prevederile legii de ajutor și împrumut.

De pe frontul rusesc

Discuțiunile care aveau loc la Washington, nu puteau fi întunecate, în importanța lor, prin operațiunile ce aveau loc pe fronturile de război. Tot așa, izbucnirea războiului în Pacific nu poate întuneca importanța războiului european. Deși s'ar părea că suntem într-o perioadă de acalmie, totuși, pe frontul rusesc au loc operațiuni de mare anvergură, cu scopul final de a se reduce la tăcere rezistențele sovietice.

În sectorul Rostov, unde Rușii intenționau să speculeze replierea strategică a frontului de către Germani și să desorganizeze flancul susținător al operațiilor din Doneț, încercările au fost complet zdrobite, iar Rușii au trebuit să se retragă din nou pe vechile poziții.

În sectorul Moscovei este realizat punct cu punct planul de străpungere a liniilor de fortificații din jurul capitalei, fără ca trupele sovietice să poată obține cea mai mică schimbare a stărilor de lucruri.

Atacurile date de trupele sovietice la Tula, în partea de Sud și la Kalinin în partea de Nord, au fost definitiv zdrobite, încât nici nu se mai poate vorbi de încercări de acest fel.

În sectorul Leningradului, operațiunile de încercuire rămân într-o stare fermă, nelăsându-se sovieticilor nici cel mai mărunț răgaz pentru a-și căuta legătura cu centrele încă neocupate.

De reținut este optimismul cu care presa engleză îmbrățișase întorsătura operațiunilor dela Rostov. Succesul aparent a fost atât de mult difuzat și supra-apreciat, încât ajunsese să dea o nouă întorsătură activității diplomatice anglo-saxone.

În realitate se pare că a fost vorba de un duel al inteligenței, între generalul von Runstedt și generalul rus Cerevicenco. Comandamentul german, știind că în regiunea Astrahan-Stalingrad-Rostov se află masate însemnate unități sovietice, întărite pe un teren foarte favorabil, a executat cunoscutele manevre de „*retragere*” în scopul de a scoate aceste trupe din dispozitivul lor inițial. Și ceea ce a dorit comandamentul german, s'a întâmplat prompt. Rușii au pornit „*la întâinare*”, pentru ca trei zile mai târziu să fie impresurați și aduși în stare de debandadă.

Frontul din Lybia

După comunicatele engleze, se părea că ne aflăm în fața unei demontarea de forțe care va uimi întreaga lume. Când am putut cunoaște *faptele*, s'a putut vedea că nu e vorba de așa ceva.

În locul înaintărilor veritigioase, anunțate de d-l Churchill, în locul „*distrugerii frontului Axei în 24 ore*”, cum anunțase ministrul de război, și în locul unui „*al doilea front*”, situația se arată puțin periculoasă pentru Axă, care a reușit în câteva zile să stabilizească liniile de luptă și să împiedece orice înaintare engleză conform planului stabilit.

Bardia, pe care Englezii o voiau cucerită chiar de a doua zi, deși se află numai la 10 km. de frontiera egipteană, e încă și astăzi neocupată de Englezi, în vreme ce numeroase lupte s'au dat în jurul Sollumului, aflat peste frontiera egipteană.

Cele mai recente telegrame arată că pe frontul din Lybia nu s'a produs nicio schimbare serioasă, deoarece în cea mai mare parte, trupele engleze au fost forțate la defensivă.

Redactor responsabil
ION COLAN